

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУКОВОГО РОЗВИТКУ
(НАНР)

Компанія ЗОРЕПАД-ЛЮКС

ЕКОНОМІКО-ПРАВОВІ ВИКЛИКИ 2014 РОКУ

*Тези доповідей учасників
науково-практичної конференції
(6 грудня 2013 року)*

Львів
2014

Національна академія наукового розвитку

УДК 34, 35

ББК 65, 67

Рекомендовано до друку Вченою радою НАНР

Упорядники:
Віталій Олегович Надашкевич
Ігор Андрійович Гомзяк

До збірника тез доповідей увійшли праці учасників Третьої Всеукраїнської науково-практичної конференції Економіко-правові виклики 2014 року

(6 грудня 2013 року).

- Львів: Національна академія наукового розвитку, 2014—196с.

Науковці цими статтями, тезами та повідомленнями репрезентують проблематику своїх наукових праць і досліджень у різних галузях права, економіки та менеджменту.

Матеріали публікуються в авторській редакції.

© Національна академія наукового розвитку, 2014

**КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ БАНКУ НА
ОСНОВІ ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ**

Койбічук В. В.

*Асистент кафедри вищої математики
та інформатики ДВНЗ "УАБС НБУ".*

Об'єктивне вимірювання конкурентоспроможності банку можливе при широкому застосуванні економіко-математичних методів і моделей, які є інструментом для проведення комплексного аналізу процесів формування показників, що характеризують основні сторони банківської діяльності.

Дубовик О. В., Фатхутдінов Р. А. в роботах [1, 2] визначають ефективність діяльності банку як структурну компоненту конкурентоспроможності банку, котра є метричною величиною. Оцінимо ефективність діяльності на основі показника рентабельності [3]:

$$R_i = \alpha_r \cdot \frac{r_i}{r_{i \max}} \times \alpha_D \cdot \frac{D_{i \min}}{D_i} \quad 1)$$

де R_i – показник конкурентоспроможності певного i -го банку індикативної групи; α_r – показник значимості чинника прибутковості; r_i – рентабельність активів i -го банку; $r_{i \max}$ – найбільша рентабельність в індикативній групі; α_D – показник значимості чинника ризику; $D_{i \min}$ – найменше значення дисперсії в індикативній групі; D_i – дисперсія показника рентабельності активів i -го банку. Покажемо, що на основі показників рентабельності активів банків обраної індикативної групи, можемо порівняти коефіцієнти рентабельності даних банків та зробити висновок про рівень їх конкурентоспроможності.

Показники значимості α_r та α_D [4] розраховуються за формулами:

$$\alpha_r = \frac{CV(r_i / r_{i \max})}{CV(D_{i \min} / D_i) + CV(r_i / r_{i \max})}, \quad 2)$$

де $CV(r_i / r_{i \max})$, $CV(D_{i \min} / D_i)$ – коефіцієнти варіації показників нормованої рентабельності активів та нормованої дисперсії по індикативній групі відповідно.

$$\alpha_D = \frac{CV(D_{i \min} / D_i)}{CV(D_{i \min} / D_i) + CV(r_i / r_{i \max})}, \quad 3)$$
$$\alpha_r + \alpha_D = 1,$$

Рентабельність активів обчислюється формулою:

$$ROA = \frac{\text{Чистий прибуток}}{\text{Активи}} \times 100\%. \quad 4)$$

Показник рентабельності вимірюється в межах інтервалу $[-1; 1]$. Чим ближче R_i до одиниці, тим вище значення показника рентабельності активів, тим вищий рівень конкурентоспроможності банку (КБ).

Для прикладу, розглянуто 5 банків II-ї групи (табл. 1). Для визначення показників рентабельності активів застосовано формули (1-4) за період з 2007 по 2012 рр (табл. 2). Вихідні дані для розрахунку отримані на основі джерела [5].

Як бачимо з таблиці 3, найвищий рівень КБ серед банків індикативної групи у банку "Хрещатик" (0,10), однак і він далекий від «ідеального». Найнижчі показники у Правекс-банку та Ерсте банку: їх активи нерентабельні. Керівництву цих банків слід приймати радикальні міри: підвищити якість менеджменту, вигідно реалізувати банківські продукти тощо.

Таблиця 1. Рентабельність банків за період з 2007 р. по 2012 р.

Банк	"Фінансова ініціатива"	"Хрещатик"	Правекс-банк	Родовід банк	Ерсте банк
Рік					
2012	0,0001329	0,0048639	-0,0226754	-0,1552393	-0,0171892
2011	0,0002070	0,0296358	-0,0485137	-0,4068773	-0,0136081
2010	0,0002787	0,0134099	-0,1020731	-0,2486995	-0,0407353
2009	0,0020325	0,0138583	-0,0025803	0,0023835	0,0001624
2008	0,0055351	0,0085095	0,0062323	0,0062335	0,0002255
2007	0,0062035	0,0089514	0,0214358	0,0061591	
Дисперсія	0,0000078	0,0000760	0,0020265	0,0291938	0,0002819
max σ за 2012р.	0,0246777				
D_{1min}	0,0000078				

Таблиця 2. Розрахунок показників за формулами (1-4)

Показник \ Банк	"Фінансова ініціатива"	"Хрещатик"	Правекс-банк	Родовід банк	Ерсте банк
r_j / r_{jmax}	0,005385	0,197098	-0,918860	-6,290675	-0,696547
Середнє значення (1)	-0,840629				
Дисперсія (2)	6,277571				
$CV(r_j / r_{jmax}) = \sqrt{(2)} / (1)$	-2,980514				
D_{imin} / D_j	1	0,102273	0,003837	0,000266	0,027579
Середнє значення (3)	0,179654				

Таблиця 3. Значення показників конкурентоспроможності банків на основі рентабельності активів.

Назва банку	Рівень конкурентоспроможності
"Хрещатик"	0,10
"Фінансова ініціатива"	0,03
Родовід банк	-0,01
Правекс-банк	-0,02
Ерсте банк	-0,10

Тепер визначимо для вказаних банків рівень їх конкурентоспроможності на основі рентабельності активів і рентабельності капіталу.

$$R_b = \alpha \cdot \frac{r_b}{r_{bmax}} \times \alpha \cdot \frac{D_{imin}}{D_i}; \quad r_b = r_i + r_k \quad (5)$$

де r_k – рентабельність капіталу (ROE).

$$ROE = \frac{\text{Чистий прибуток}}{\text{Власний капітал}} \times 100\%. \quad (6)$$

Розрахунки КБ наведені в таблицях 4-6.

Національна академія наукового розвитку

Як бачимо з таблиці 6, домінуючу позицію зайняв банк "Фінансова ініціатива". Таким чином, для визначення рівня КБ на основі його ефективності діяльності не достатньо лише значень рентабельності активів, слід враховувати і рентабельність капіталу. В роботі [6] зазначено більше 20 показників, котрі складають ефективність діяльності. Для проведення комплексного дослідження щодо рівня конкурентоспроможності банку на основі його ефективності діяльності слід враховувати і зазначені фактори роботи [6]

Таблиця 4. Рентабельність банків (r_b) іго банку за період з 2007 р. по 2012 р.

Банк \ Рік	"Фінансова ініціатива"	"Хрещатик"	Приват-банк	Розовий банк	Екстрa банк
2012	0,000772382	0,070321139	-0,146834573	-0,588807574	-0,159116196
2011	0,000912975	0,397094152	-0,364076813	-4,102833088	-0,110216929
2010	0,001208396	0,144509519	-0,804073811	-1,220927585	-0,380390312
2009	0,009944745	0,109471118	-0,018708321	0,02584301	0,001478801
2008	0,025811918	0,08104812	0,061738595	0,060582047	0,002325909
2007	0,043858552	0,10107355	0,236778512	0,058425404	
Дисперсія	0,000259495	0,0152435	0,156578721	2,633846119	0,02468198
max r_b за 2012р.	0,344001				
D_{\min}	0,000259				

Таблиця 5. Розрахунок показників за формулами (1-5)

Назва банку \ Показник	"Фінансова ініціатива"	"Хрещатик"	Приват-банк	Розовий банк	Екстрa банк
$r_b / r_{\text{банк}}$	0,002345	0,104422	-0,426843	-1,56629	-0,462546
Середнє значення (1)	-0,11423				
Дисперсія (2)	0,666668881				
$CV(r_b / r_{\text{банк}}) = \sqrt{(2)} / (1)$	-7,14911291				
D_{\min} / D_{\max}	1	0,017023	0,001899	9,85282E-05	0,010513
Середнє значення (3)	0,149189				
Дисперсія (4)	0,140903				
$CV(D_{\min} / D_{\max}) = \sqrt{(4)} / (3)$	2,515176				
α_r	1,542773273				
α_D	-0,542773273				
$\alpha_r + \alpha_D$	1				

Економіко-правові виклики 2014 року

Таблиця 6. Значення показників конкурентоспроможності банків на основі рентабельності активів та рентабельності капіталу.

Назва банку	Рівень конкурентоспроможності
"Фінансова інтеграція"	-0,012323963
"Хрещатик"	-0,002914022
Радомі банк	-0,0000272
Приватбанк	0,00129231
Ерсте банк	0,004072133

Перевірку достовірності отриманих значень таблиці 6 виконано за нерівністю Чебишева 4, в якій стверджується, що з 90% ймовірністю отримані значення досліджуваної величини повинні належати інтервалу $[\bar{x} - 3\sigma; \bar{x} + 3\sigma]$, де \bar{x} – середнє значення вибірки, σ – стандартне відхилення. Довірчий інтервал для значень таблиці 6 – [-0,01688711; 0,013478539]. Отже з ймовірністю 90 % можемо зробити висновок, що отримані значення КБ на основі показника ефективності діяльності є достовірними.

$$P(|x_i - \bar{x}| \leq 3\sigma) > 8/9 \quad 7)$$

Література

1. Дубовик, О. В. Формування конкурентоспроможності банку: Монографія / О.В. Дубовик, А. Я. Кузнецова, Т. Д. Гірченко. – Львів: ЛБІ НБУ, 2005. – 215.
2. Фатхутдінов Р. А. Управління конкурентоздатністю організації. Підручник / Р. А. Фатхутдінов, Г. В. Осовська. – К.: Кондор, 2009. – 470 с.
3. Глухарев, С. М. Економічна діагностика: конспект лекцій / С. М. Глухарев. – Харків: ХНАМГ, 2008. – С. 35-38.
4. Журило Р. М. Порівняльна характеристика існуючих методів до оцінки конкурентоспроможності машинобудівного підприємства / Р. М. Журило // Економіка і регіон. – 2009. - № 4 (23). – С. 124-130.
5. Статистичний бюлетень (електронне видання): Окремі дані про депозитні корпорації (крім Національного банку України) [Електронний ресурс] / Національний банк України, 2004. – Режим доступу: <http://www.bank.gov.ua/Statist/elbul.htm>

6. Койбічук В. В. Концептуальна модель конкурентоспроможності банку в сучасних умовах / В. В. Койбічук // Вісник Університету банківської справи Національного банку України. – 2012. – № 2 (14) – С. 323-329.

**ДЕЯКІ АСПЕКТИ ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ
ІНСТИТУТУ АДМІНІСТРАТИВНОЇ
ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ**

Костовська К.М.

*Львівський державний університет внутрішніх справ
доцент кафедри адміністративного права та
адміністративного процесу,
кандидат юридичних наук*

Потреби у реформуванні окремих правових інститутів обумовлюють необхідність пошуку їх концептуальних джерел, тобто таких, які можуть дати чітке уявлення про те, яким має бути той чи інший інститут права, на яких концептуальних засадах він має будуватись, які принципи мають бути покладені в його основу. Ця необхідність виникла й у зв'язку із потребою реформування інституту адміністративної відповідальності.

Ключовою категорією даного інституту є власне адміністративна відповідальність і в науці адміністративного права склалося декілька точок зору на визначення поняття адміністративної відповідальності. На думку Л.Л. Попова, адміністративна відповідальність – це реалізація адміністративно-правових санкцій, застосування уповноваженим органом або посадовою особою адміністративних стягнень до громадян та юридичних осіб, що вчинили правопорушення [1, с. 335–336]. І.П. Голосніченко вважає, що адміністративна відповідальність – це різновид юридичної відповідальності, що являє собою сукупність адміністративних правовідносин, які виникають у зв'язку із застосуванням уповноваженими органами (посадовими особами) до осіб, що вчинили адміністративний проступок,